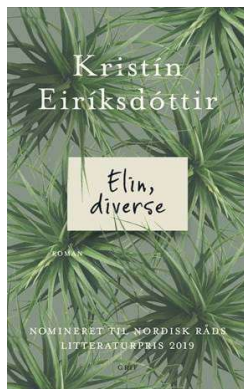

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Søg på en bog

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Podcasts »](#)

Nyhedsbrev:

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

☰

Synes godt om 29 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

Af [Amanda Grimsbo Roswall](#) | 21. november 2019

Virkeligheden, udvidet – Kristín Eiríksdóttir ELIN, DIVERSE

I Eiríksdóttirs roman udfoldes to ensomme kvinders historie. Den egentlige kilde til deres ensomhed er også kilden til deres kraft: Evnen til at skabe nye virkeligheder.

Han ville ind i mig. Jeg mener ikke seksuelt. Langt fra. Men nogen er bare sådan, som ham instruktøren, at de ikke kan se noget uden at ville ind i det.

Hovedpersonen i ELIN, DIVERSE har et mærkværdigt job. Hun fremstiller rekvisitter af alle afskygninger til film og teaterstykker. Et næsehornshorn, en parteret trettenårig pige, et sort hul. Der er ikke det, hun ikke kan skabe ud fra lermodeller og silikoneforme.

For at få rekvisitterne til at fremstå ægte bliver de til ud fra virkelige genstande og levende mennesker. Den parterede trettenårige er lavet ud fra afstøbningen af en filminstruktørs datter. Så selvom hun nu er en ung kvinde, er hendes trettenårige krop fastfrosset og placeret i Elins arkiv til næste gang en krimiinstruktør får brug for et ungt lig.

Elin fremstiller rekvisitterne i sit baghus i Reykjavik. Hun arbejder grundigt og alene og på det tidspunkt på dagen, det passer hende. Da en teaterinstruktør ringer hende op for at få hende til at læse en ung kvindes manuskript, slås rutinen itu. Men Elin kan ikke uden videre afvise manuskriptet, for det er skrevet af datteren til en mand, hvis død hun har et særligt forhold til.

Ellen er nitten år og bor sammen med sin mor i et socialt boligbyggeri i udkanten af byen. Hun er utilpas i alting – i relationen til sin mor såvel til sine jævnaldrende, i bussen, i gaderne, i sit tøj, i sin krop. Da hun begynder at skrive teaterstykket, som senere vækker Elins nysgerrighed, er det en desperat handling affødt af en fastlåst tilværelse sammen med sin psykisk syge mor. Manuskriptets kvalitet og hendes berømte far åbner muligheden for en ny tilværelse.

Omtrent sådan, gennem Ellens manuskript, flettes historierne om Elin og Ellen sammen. De to har en del til fælles. Ud over de ensklingende navne er de begge havnet på det kulturelle parnas på grund af tilfældigheder. Og på et følelsesmæssigt plan ligner de også meget hinanden. De er nemlig begge isolerede i hver deres ensomhed.

Islandske Eiríksdóttir (f. 1981) har skrevet noveller, teaterstykker og romaner, som hun har vundet flere litteraturpriser for – Den Islandske Litteraturpris 2017 og Islandske Kvinders Litteraturpris 2018. ELIN, DIVERSE var nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris 2019 og en del af begrundelsen gik på romanens skildring af kvindelig erfaring og "længslen efter kærlighed og forståelse, kampen mod afsondrethed". Med oversættelsen af Kim Lembek er beretningen om Elins og Ellens kampe også tilgængelig på dansk.

Romanen fremstår som en collage af barske fortællinger fra Elins og Ellens liv, begge kvinders kunstneriske praksis, samt en række uforklarlige hændelser. Ting dukker op på mystisk vis – en plante uden rødder bag fjernsynet, flyttekasser med ting fra Elins barndom, en glashest – og forsvinder igen. Og bogens fortæller, der oftest er Elin og andre gange Ellen, dømmes ikke over vigtigheden af de forskellige hændelser. Der er ikke noget hierarki, ikke noget, der er mere virkeligt end andet.

Spørgsmålet om "virkeligheden" er centralt. Romanen er optaget af det, der findes i virkelighedens grænseområde. Der, hvor verden folder sig om sig selv, og den del af virkeligheden, som man kan se, lugte og røre ved bliver iblandet et særligt stof, som tillader noget andet og mere at træde frem. Det ikke-virkelige, det imaginære. Der i grænselandet for det, der umiddelbart kan sanses, opstår et ombuk, hvori virkeligheden kan udfolde sig, blive mere rummelig og give efter for det, der findes ud over det, vi plejer at definere som virkeligt.

I ELIN, DIVERSE er det de to kvinders kunstneriske praksis, der udgør det stof, der får virkeligheden til at udvide sig. Det sker, når Elins rekvisit efterligner den virkelige pigekrop for at en filmproduktion kan iscenesætte parteringen af den. Og det sker, når Ellen omsætter sine voldsomme oplevelser med en psykisk syg mor til teaterstykker med kvælerslanger og hvirvlende afgrunde. Elin fremstiller kvælerslangen til opsætningen af Ellens stykke, og bemærker:

'Den grønne kvælerslange var, hvis jeg selv skal sige det, mere livagtig end en virkelig slange. Så livagtig at den snoede rundt i hovedet på folk under hele forestillingen, selv om den lå helt stille. Alle personer blev mast til døde.'

Slangens livagtighed bliver mangedoblet gennem Elins evne til at efterligne virkeligheden og teaterstykkets iscenesættelse af det efterlignede. Slangen spejler en virkelig kvælerslange, men med en umærkelig forskydning. Der sker noget, når slangen bliver fortalt. Den handling skaber et form for simulacrum. Et bedragerisk rum, en skinverden.

Der er nydelse forbundet med bedraget i ELIN, DIVERSE, som får mine tanker hen mod en replik fra filmen *Closer*, hvor Natalie Portman, i skikkelse af den mystiske karakter, Alice, siger: "Lying is the most fun a girl can have without taking her clothes off."

Der er nydelse forbundet med bedraget i ELIN, DIVERSE

Det er en reference, der bliver ved med at dukke op, når jeg overvejer det skisma mellem virkelighed og fiktion, som alle repræsentationer opløser. Repræsentationen er altid historisk og på den måde "virkelig". Men samtidig kan repræsentationen udgøre det ombuk af virkeligheden, hvor nye verdener kan opstå. Og i den løgn, i den dobbelthed, ligger den nydelse, som Alice-karakteren påpeger med sin ironiske replik.

En beslægtet form for velbehag findes også i Elins tilfredse kommentar om slangens livagtighed – den effektive løgn er bedre og mere end det, virkeligheden kan diske op med. Repræsentationen er en løgn, der skaber sin egen virkelighed.

Virkeligheden som fast kategori har spillet fallit. I romanen overskrider grænserne for det rationelle og fornuftige, mens det irrationelle tager plads med en tilbagelånet selvfølgelighed. Som når Ellens angst kommer i vejen for at hun kan tage bussen. Angsten er ikke rationel, men ikke desto mindre, for Ellen, mere virkelig end noget andet:

'Hun var bare nitten år og havde skrevet et helt teaterstykke. Imponerende, og nu skulle det sættes op på Teatret, og hun, der ellers droppede ud af alt og var så menneskesky, at hun ikke længere kunne gå op i en bus. Hun kunne ikke se grænsen, vidste ikke, hvor hun selv begyndte, og hvor de andre endte.'

Sproget er for det meste observerende og knapt. Det lader sig ikke falde i staver over beskrivelser af rum eller landskaber, men refererer det, der er mest nødvendigt. I det knappe sprog står Elins sarkasme og bitterhed frem, mens Ellens usikkerhed og selvledelse bliver tydelig, som når det er hende, der fortæller om sin angst for bussens menneskemængder.

De rammende beskrivelser af ensomhed, traumer, svigtende hukommelse og fejlslagne menneskelige relationer er forstemmende og følelsesfyldte. Den kvalitet, der ligger i Eiríksdóttirs formidling af afsondrethed gør op for et svagt plot og nogle til tider klodsede sproglige billeder ('...i mit indre vågnede der noget, som havde

ligget i dvale, noget som burde hamre vildt, men som jeg var vandt til at slå ned med en mukkert...').

De uskønne metaforer kan skyldes oversættelsen. Man lægger i hvert fald mærke til den hyppige brug af jysk dialekt, når den islandske fortæller flere gange i romanen får lagt forskellige versioner af ordet "bøvl" i munden. Det forstyrrer læsningen, for det stikker ud i teksten som et ord, der ikke har hjemme i en islandsk kontekst.

ELIN, DIVERSE er som at dykke ned i et virvar af fortællinger fra henholdsvis et gammelt og en ung kvindeligt liv. Den korte roman er så spækket med temaer og traumer, at det er svært at få dem alle med her, og i vrirten af fortællinger er det langt fra alle, der bliver fulgt til dørs. På den anden side formår romanen, når den er bedst, at pege på de steder, hvor virkeligheden vokser og åbner sig. Det er i sprækker af virkeligheden de lever stærkest – men også der, hvor de er mest alene.

Det er i sprækker af virkeligheden de lever stærkest – men også der, hvor de er mest alene.

Et sted i romanen nævner Elin, at Island er et lille samfund, hvor sørgelige historier flourer. Med sin særlige interesse for kunstens måde at efterligne og skabe virkeligheder på, bliver ELIN, DIVERSE en kommentar til, hvordan de sørgelige historier og liv fortæles. Romanen understreger, at fortællingen i sig selv spiller en stor rolle for, hvordan historierne opfattes.

Det er en bog, der udvider virkeligheden for at vise, at der findes noget ud over de grænser, vi har sat for den – og at det er et sted, som vi kan nærme os gennem fortællekunsten. Men med sit spredte fokus bliver det desværre aldrig tydeligt, præcis hvilken virkelighed ELIN, DIVERSE vil tage sin læser med ind i.

- Forfatter: Kristín Eiríksdóttir
- Titel: Elin, diverse
- Originaltitel: Elin, ýmislegt
- Oversat af: Kim Lembek
- Pris: 249,95,-
- Forlag: Grif
- ISBN: 9788793661509

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Roman](#).

- [Noveller til tiden før jorden \(måske\) går under – Lauren Groff FLORIDA](#) · 30-10-2019
- [Apokalypsens stille indtog – László Krasznahorkai SATANTANGO](#) · 17-10-2019
- [Skal fortolkningen dø? – Franco Moretti på Diamanten](#) · 15-10-2019
- [Hvad er det med de perler? – Eva Tind på NORD Nordisk Litteraturfestival](#) · 01-10-2019
- [En kærlighedserklæring til modbydeligheden – Kristen Roupenian KATTEMENNESKE OG ANDRE FORTÆLLINGER](#) · 10-09-2019

Læs også

- [Om læseheste og hekse – Siri Hustvedt MINDER OM FREMTIDEN](#) · 11-06-2019
- [Tragikomisk selvmordsroman – Auður Ava Ólafsdóttir AR](#) · 23-04-2019
- [Sextet lyrik spiller op til lir – Pia Busk COUGAR](#) · 09-04-2019
- [Gennem det ækle og gentagelsen mod en ny form for væren – Madame Nielsen THE MONSTER](#) · 10-12-2018
- [En papfars præfødselspsykose – Bjørn Rasmussen JEG ER GRÅHVID](#) · 14-10-2018